

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräiden saamisten perimisestä kerta kaikkiaan annetun lain 1 ja 3 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eräiden saamisten perimisestä kerta kaikkiaan annetussa laissa tarkoitettujen yhdessä tai kahdessa kannossa perittävien valtion saamisten markkamäärärajoja korotettaisiin maksamattoman pääoman osalta nykyisestä 600 markasta 900 markkaan ja vuotuismak-

sun osalta nykyisestä 60 markasta 90 markkaan. Lisäksi lain soveltamisala ehdotetaan tarkistettavaksi.

Lain muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun eduskunta on sen hyväksynyt.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Eräiden saamisten perimisestä kerta kaikkiaan annetun lain (682/66), jäljempänä kertaperintälaki, 1 §:n 1 momentin (451/81) mukaan on sellainen valtion ja sen hoidossa olevan rahaston varoista myönnetty laina ja valtion tai rahaston muu saaminen, jonka maksamaton pääoma on enintään 600 markkaa tai vuotuismaksu enintään 60 markkaa, maksettava kokonaisuudessaan seuraavassa kannossa. Jos viimeksi mainitussa tapauksessa perittävä pääoma on 600 markkaa suurempi, maksetaan saaminen kuitenkin kahdessa kannossa pääomamääriltään yhtä suurina erinä. Edellä sanottu koskee myös valtion varoista kuntien tai rahalaitosten välityksellä myönnettyjä lainoja siten, että ne on maksettava kunkin lainan ensiksi sattuvana maksupäivänä, paitsi jos maksettava lainapääoma on 600 markkaa suurempi, jolloin saaminen peritään kahden vuoden aikana pääomamääriltään yhtä suurina erinä. Lääninhallitus tai valtiokonttori voi hoidossaan olevan lainan tai muun saamisen osalta erityisistä syistä myöntää tiettyjä helpotuksia kantomenettelyssä perittävien saamisten maksuajoista. Kuntien ja rahalaitosten myöntämien lainojen osalta

asianomaisella keskusvirastolla tai ministeriöllä on vastaava oikeus helpotusten antamiseen.

Edellä sanotut markkamäärärajat ovat olleet voimassa 1 päivästä elokuuta 1981.

Kertaperintälakia ei sen 3 §:n mukaan sovelleta metsänparannuslaissa (413/67), maatilalaissa (188/77) eikä uusjakojen tukemisesta annetussa laissa (24/81) tarkoitettuihin lainoihin ja muihin saamisiin, vaan niiden perimisestä yhdellä kertaa on säädetty mainituissa laeissa ja niiden nojalla annetuissa asetuksissa. Sanotun metsänparannuslain 11 §:n 4 momentin (468/77) mukaan sellaiset lainat, joiden vuotuismaksu on 100 markkaa tai vähemmän, peritään takaisin 100 markan suuruisin vuotuismaksuin. Milloin tällaisen lainan viimeinen vuotuismaksu jää 100 markkaa pienemmäksi, peritään maksu yhdessä edellisen vuotuismaksun kanssa. Maatilalaissa tarkoitettujen saatavien osalta on maatala-asetuksen (385/77) 82 §:ssä säädetty, että saaminen, jonka takaisinmaksuaika on 10 vuotta tai sitä pitempi, on kokonaisuudessaan maksettava yhdellä kertaa lähinnä seuraavassa kannossa, jos maksamaton pääoma on enintään 1 500 markkaa sekä, jos maksamaton pääoma on mainittua määrää suurempi, mutta enintään 3 000 markkaa, kahdessa lähinnä

seuraavassa kannossa yhtä suurina erinä. Säännöstä ei kuitenkaan sovelleta tie-, sähköistämisen, perusparannus- ja turvetuotantolainoihin eikä vesihuoltolainoihin, joiden takaisinmaksuaika on enintään 10 vuotta. Edelleen maatala-asetuksen 114 §:n mukaan ei siinä tarkoitettua saamista, jonka määrä on 1 000 markkaa tai pienempi, saa siirtää uuden omistajan vastattavaksi. Uusjakojen tukemisesta annetun asetuksen (211/81) 13 §:n mukaan valtion varoista maksettujen kustannusten takaisin maksaminen alkaa viidentenä vuotena sen vuoden jälkeen, jolloin maanmittauskonttorin päätös kustannusten maksamiseen käytettävien valtion varojen lopullisesta määrästä ja sen takaisin perimisestä on tehty. Jos perittävän määrän pääoma on enintään 1 000 markkaa, on se suoritettava kokonaisuudessaan seuraavassa kannossa.

Kertaperintälain 3 §:n mukaan valtioneuvosto voi erityisistä syistä lisäksi päättää, ettei kertaperintälakia sovelleta erikseen määrättäviin muihin lainoihin.

2. Ehdotetut muutokset

Valtiontilintarkastajat ovat kertomuksessaan vuodelta 1978 kiinnittäneet valtion lainanannon kohdalla huomiota muun muassa siihen, että vanhojen lainojen osalta kerralla perittävät lainaerät voivat jäädä niin pieniksi, että perimisestä ja lainan jatkuvasta hoidosta syntyvät kustannukset vievät kohtuuttoman suuren osan perittävästä lyhennysmäärästä. Tilintarkastajien mielestä olisi mm. selvitettävä, voitaisiinko näitä pieniä eräiä yhdistää suuremmiksi kertasuorituksiksi esim. muuttamalla kertaperintälain 1 §:ää. Sanottua säännöstä muutettiin tällaisen johdosta vuonna 1981 siten, että yhdessä tai kahdessa kannossa perittävien valtion saamisten markkamääräraajat korotettiin nykyiselleen eli maksamattoman pääoman osalta 300 markasta 600 markkaan ja vuotuismaksun osalta 30 markasta 60 markkaan.

Valtiolla on kahdessa tai useammassa kannossa perittäviä vähäisiä saamia edelleen varsin suuri määrä. Monessa tapauksessa saatavien hoitokustannukset ovat suoritetuista markkamäärärajojen korotuksista huolimatta vieläkin epäsuhteessa perittävään suoritukseen ja saamisen jäljellä olevaan pääomaan verrattuna. Toisaalta inflaatio on suurentanut ja suurentaa jatkuvastikin tätä eroa. Samalla on saamisten taloudellinen merkitys muutoinkin vähentynyt. Jotta epäsuhte ei jälleen kasvaisi kohtuuttomaksi, olisi markkamäärärajo-

jen tarkistaminen hallituksen mielestä nyt tarpeen.

Edellä olevan perusteella ehdotetaan kertaperintälain 1 §:n 1—3 momenttia muutettavaksi rahanarvon alenemisen johdosta sekä perittävän pääoman ja perimiskustannusten välisen epäsuhteen korjaamiseksi siten, että kertaperintälain tarkoittamien, yhdessä tai kahdessa kannossa perittävien valtion saamisten markkamääriä korotetaan maksamattoman pääoman osalta 900 markkaan ja vuotuismaksun osalta 90 markkaan. Kun rahanarvon alenemisen ja usein myös taloudellisen tilanteen paranemisen myötä tällaisten lainojen taloudellinen merkitys on niiden saajillekin vähentynyt ja kun toisaalta kertaperintälaisissa on varattu mahdollisuus helpotusten myöntämiseen maksuajoista erityisistä syistä, ei ehdotettuja markkamääritään varsin kohtuullisia korotuksia voida pitää lainansaajien kannalta liiallisina.

Kertaperintälain säätämisen tarkoituksena on ensisijassa ollut työ- ja kustannussäästöjen aikaansaamiseksi yhdenmukaistaa ja selkeyttää valtion saamisten perintäsäännöksiä. Lain soveltamisalan ulkopuolelle on kuitenkin jätetty yleensä vain entiseen käytäntöön perustuen eräät lähinnä asutus-, maankäyttö- ja maanhankintalainsäädännössä tarkoitettujen valtion saamiset. Niiden kertaperinnästä asianomaisissa erityislaeissa ja -asetuksissa annetut säännökset ovat ilman erityisempiä perusteluja pääsääntöisesti poikenneet sekä vuotuismaksun ja maksamattoman pääoman markkamäärärajojen osalta että muutoinkin kertaperintälaisista. Markkamäärärajoja ei myöskään ole yleensä säännösten antamisen jälkeen tarkistettu.

Nykyisin kertaperintälain soveltamisalan ulkopuolella ovat, kuten edellä on mainittu, viimeksi annetussa metsänparannuslaissa, maatalaissa ja uusjakojen tukemisesta annetussa laissa tarkoitettujen valtion saamiset. Myös näiden saamisten saattaminen kertaperintälain mukaiseen yleiseen järjestelmään olisi perintäsäännösten yhdenmukaistamiseksi asianmukaista. Maatilalain ja uusjakojen tukemisesta annetussa laissa tarkoitettujen saamisten osalta ei tähän nyt kuitenkaan katsota voitavan mennä lähinnä sen vuoksi, että niitä koskevat perintäsäännökset poikkeavat saatavaryhmittäin varsin paljon kertaperintälaisista. Sen sijaan metsänparannuslainojen osalta muutos olisi tarkoituksenmukainen ja perusteltu erityisesti siksi, että tällöin saataisiin kaikkien metsänparannuslainojen perintäsäännökset yhdenmukaisiksi. Sellaiset metsänparannuslainat, joihin sovelletaan ennen 1 päivää tammikuuta 1968 voimassa olle-

ta metsänparannussäännöksiä, kuuluvat nimitäin jo nyt kertaperintälain soveltamisalaan. Edellä esitetyn sekä huomioon ottaen kertaperintälain mukaiset helpotus- ja poikkeusmahdollisuudet, ehdotetaan kertaperintälain 3 §:ää tarkistettavaksi siten, että siitä poistetaan maininta metsänparannuslaissa tarkoitettujen saamisten jättämisestä kertaperintälain soveltamisalan ulkopuolelle, mikä merkitsisi, että nämäkin saamiset tulisivat kertaperintälain piiriin. Tarkoituksena on, että kertaperintälain soveltamisalan ulkopuolelle jäävien maatilalain ja uusjakojen tukemisesta annetun lain mukaisten saamisten osalta säännöksissä olevien markkamäärärajojen tarkistaminen otetaan vastaisuudessa harkittavaksi kertaperintälain markkamäärärajojen tarkistamisen yhteydessä.

Asiasta on saatu lausunnot maa- ja metsätalousministeriöltä, valtiokonttorilta, maatilahallitukselta, metsähallitukselta, maanmittaushallitukselta ja lääninhallituksilta Ahvenanmaan lääninhallitusta lukuunottamatta.

3. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole organisatorisia vaikutuksia. Se merkitsisi pienten saamisten kohdalla yhden tai

useamman perintävaiheen poisjäämistä ja siten vastaavasti säästöä lainojen hoitokustannuksissa. Toisaalta esitys merkitsee toteutuessaan pääsääntöisesti valtion tulojen aientumista kysymyksessä olevien saamisten osalta. Ehdotus koskee ensi vaiheessa arvion mukaan noin 40 000—50 000 valtion saatavaa. Valtion tulojen aientuminen olisi lähivuosina yhteensä noin 30—40 miljoonaa markkaa.

4. Voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen hyväksymisen jälkeen. Lain hyväksymisen ja voimaantulon väliin jäävän ajan on kuitenkin oltava riittävä perintäjärjestyksen muutoksen toteuttamiseksi käytännössä.

5. Säättämisyjärjestys

Esitys on yksityiseen varallisuusasemaan puuttavana käsiteltävä perustuslainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eräiden saamisten perimisestä kerta kaikkiaan annetun lain 1 ja 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla, muutetaan eräiden saamisten perimisestä kerta kaikkiaan 20 päivänä joulukuuta 1966 annetun lain 1 §:n 1—3 momentti sekä 3 §, sellaisina kuin ne ovat 18 päivänä kesäkuuta 1981 annetussa laissa (451/81), näin kuuluviksi:

1 §

Sen estämättä, mitä muutoin on säädetty tai määrätty taikka mitä on sovittu, on valtion tai sen hoidossa olevan rahaston varoista myönnetty laina taikka valtion tai rahaston muu saaminen kokonaisuudessaan maksettava seuraavassa kannossa:

1) jos maksamaton pääoma on enintään 900 markkaa; tai

2) jos vuotuismaksu on enintään 90 markkaa.

Jos 1 momentin 2 kohdan mukaan perittävä pääoma on 900 markkaa suurempi, maksetaan saaminen kuitenkin kahdessa kannossa pääomamääriltään yhtä suurina erinä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu laina on myönnetty kunnan tai rahalaitoksen välityksellä, on laina mainitun momentin mukaisesti maksettava ensiksi sattuvana maksupäivänä. Jos maksettava lainapääoma on 900 markkaa suurempi, laina on kuitenkin maksettava takaisin kahden vuoden aikana pääomamääriltään yhtä suurina erinä. Kunnan tai rahalaitoksen on suoritettava sille kalenterikuukauden aikana täten kertyneet varat seuraavan kalenterikuukauden 15 päivään mennessä asianomaiselle valtion tilivirastolle tai rahastolle.

— — — — —

3 §

Tätä lakia ei sovelleta maatilalaissa (188/77) eikä uusjakojen tukemisesta annetussa laissa (24/81) tarkoitettuihin lainoihin tai muihin saamiin. Valtioneuvosto voi erityisistä syistä päät-

tää, ettei tätä lakia ole myöskään sovellettava erikseen määrättäviin muihin lainoihin.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1983

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Seppo Lindblom*

Laki

eräiden saamisten perimisestä kerta kaikkiaan annetun lain 1 ja 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla, *muutetaan* eräiden saamisten perimisestä kerta kaikkiaan 20 päivänä joulukuuta 1966 annetun lain 1 §:n 1—3 momentti sekä 3 §, sellaisina kuin ne ovat 18 päivänä kesäkuuta 1981 annetussa laissa (451/81), näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Sen estämättä, mitä muutoin on säädetty tai määrätty taikka mitä on sovittu, on valtion tai sen hoidossa olevan rahaston varoista myönnetty laina taikka valtion tai rahaston muu saaminen kokonaisuudessaan maksettava seuraavassa kannossa:

1) jos maksamaton pääoma on enintään 600 markkaa; tai

2) jos vuotuismaksu on enintään 60 markkaa.

Jos 1 momentin 2 kohdan mukaan perittävä pääoma on 600 markkaa suurempi, maksetaan saaminen kuitenkin kahdessa kannossa pääomamääriltään yhtä suurina erinä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu laina on myönnetty kunnan tai rahalaitoksen välityksellä, on laina mainitun momentin mukaisesti maksettava ensiksi sattuvana maksupäivänä. Jos maksettava lainapääoma on 600 markkaa suurempi, laina on kuitenkin maksettava takaisin kahden vuoden aikana pääomamääriltään yhtä suurina erinä. Kunnan tai rahalaitoksen on suoritettava sille kalenterikuukauden aikana täten kertyneet varat seuraavan kalenterikuukauden 15 päivään mennessä asianomaiselle valtion tilivirastolle tai rahastolle.

Sen estämättä, mitä muutoin on säädetty tai määrätty taikka mitä on sovittu, on valtion tai sen hoidossa olevan rahaston varoista myönnetty laina taikka valtion tai rahaston muu saaminen kokonaisuudessaan maksettava seuraavassa kannossa:

1) jos maksamaton pääoma on enintään 900 markkaa; tai

2) jos vuotuismaksu on enintään 90 markkaa.

Jos 1 momentin 2 kohdan mukaan perittävä pääoma on 900 markkaa suurempi, maksetaan saaminen kuitenkin kahdessa kannossa pääomamääriltään yhtä suurina erinä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu laina on myönnetty kunnan tai rahalaitoksen välityksellä, on laina mainitun momentin mukaisesti maksettava ensiksi sattuvana maksupäivänä. Jos maksettava lainapääoma on 900 markkaa suurempi, laina on kuitenkin maksettava takaisin kahden vuoden aikana pääomamääriltään yhtä suurina erinä. Kunnan tai rahalaitoksen on suoritettava sille kalenterikuukauden aikana täten kertyneet varat seuraavan kalenterikuukauden 15 päivään mennessä asianomaiselle valtion tilivirastolle tai rahastolle.

3 §

Tätä lakia ei sovelleta *metsänparannuslaissa* (413/67), *maatilalaissa* (188/77) eikä *uusjakojen tukemisesta annetussa laissa* (24/81) tarkoitettuihin lainoihin tai muihin saamiin. Valtioneuvostolla on *valta* erityisistä syistä päättää, ettei tätä lakia ole myöskään sovellettava erikseen määrättäviin muihin lainoihin.

Tätä lakia ei sovelleta *maatilalaissa* (188/77) eikä *uusjakojen tukemisesta annetussa laissa* (24/81) tarkoitettuihin lainoihin tai muihin saamiin. Valtioneuvosto *voi* erityisistä syistä päättää, ettei tätä lakia ole myöskään sovellettava erikseen määrättäviin muihin lainoihin.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

